

СПЕЦИФІКА ОЦІНКИ ВАРТОСТІ КОРПОРАТИВНИХ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В результаті формування в Україні великого корпоративного сектора, необхідності його розбудови, доведення його діяльності до міжнародних стандартів та розширення сектору залучення великих іноземних та вітчизняних фінансових інвестицій необхідно вірно оцінювати вартість корпоративних машинобудівних підприємств (переважно створених у формі акціонерних товариств (АТ) в Україні) та звертати увагу на специфіку факторів, які впливають на цей процес.

У теперішній час у машинобудівній галузі України спостерігається технологічна відсталість виробництва, імпортна залежність корпоративних машинобудівних підприємств. У цілому на корпоративні машинобудівні підприємства України впливають наступні зовнішні негативні фактори: недосконала структура народного господарства; відсутність законодавчої бази та етапів реалізації механізму банкрутства; значні масштаби тіньової економіки й економічної злочинності. Всі ці фактори є небезпечними для економічної складової нашої держави у цілому та для корпоративних машинобудівних підприємств зокрема.

Позитивними особливостями формування корпоративних відносин в машинобудівній галузі є: простота передачі прав власності (акціонери передають свої права по управлінню часткою в акціонерному капіталі менеджерам корпорації); швидке отримання додаткових грошових ресурсів за допомогою емісії акцій та облігацій; акціонери не несуть майнової відповідальності у випадку невдалої діяльності корпорації і тому вкладення коштів в корпорації є менш ризиковим; залучення значного капіталу сприяє реалізації дорогих інвестиційних проектів; диверсифікація ризиків і активів на основі володіння акціями різних корпорацій; можливість залучення боргового і додаткового капіталу; можливість залучення сторонніх інвесторів; обмежена відповідальність акціонерів за боргові зобов'язання корпорації; можливість передачі прав власності іншим власникам.

Основними недоліками корпоративних відносин є такі: при банкрутстві акціонери можуть втратити свої вкладення; подвійне оподаткування (прибуток та дивіденди обкладаються податком).

Тобто позитивних факторів розвитку корпоративних відносин машинобудівної галузі є значно більше, аніж негативних і це спонукає до їх розвитку.

У зв'язку зі збитковістю багатьох українських промислових підприємств та зменшенням обсягів інвестицій в основний капітал, пріоритетними показниками з точки зору ефективної діяльності для прийняття рішення стейкхолдерами та іноземними інвесторами в останні роки стала ринкова вартість машинобудівної корпорації (або її капіталізація) на відміну від фінансових результатів діяльності (прибутку, рентабельності). Ефективність розвитку машинобудівної ко-

рпорації вимірюється випереджальним ростом ринкової капіталізації в порівнянні з оборотом і прибутком та є головною стратегічною метою бізнесу.

Власникам корпорації важливо як збільшується вкладений їм у підприємство капітал, тобто ріст капіталізації або вартість їхньої частки. Залучення вільних коштів за рахунок випуску й продажу акцій сприяє збільшенню акціонерного капіталу (статутного фонду, оборотних коштів, засобів на рахунках і т.п.), таким чином збільшує вартість корпоративного підприємства.

Керівники корпоративного машинобудівного підприємства часто розуміють, що вартість їхнього підприємства оцінюється невірно фондовим ринком (просто як ринкова вартість акцій), а також ціна акції може змінюватися протягом короткого проміжку часу й тому необхідно переглянути підходи й методи до оцінки вартості корпоративних машинобудівних підприємств із урахуванням специфіки їхньої діяльності, а також виділити особливі напрямки й показники, на які варто звернути увагу.

Основними показниками для оцінки вартості корпоративного машинобудівного підприємства можуть бути: обсяг реалізації і темпи його росту; інвестиції в основні засоби; інвестиції в оборотний капітал; прибуток від основної діяльності; ставка оподаткування прибутку; часовий обрій планування; розрахункова ставка прибутковості по акціях; розмір компанії (дохід, чисельність працівників, вартість активів і т.д.); асортимент продукції (рівень спеціалізації); товарна й територіальна диверсифікованість; технологічна й технічна оснащеність; ризики, пов'язані з основною діяльністю; доцільність передбаченої операції (умови фінансування, умови оплати). Однак, як показує статистика, для корпоративних підприємств основним показником є дохідність від операцій із цінними паперами (акціями), тобто фінансовими активами, яка більше чим дохідність виробничого (реального) сектора, що сприяє росту капіталізації (ринкової вартості) корпоративного підприємства.

За ст.8 закону України “Про акціонерні товариства” [3] ринкова вартість емісійних цінних паперів АТ визначається:

- для емісійних цінних паперів, які не перебувають в обігу на фондових біржах – як вартість цінних паперів визначена відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність;
- для емісійних цінних паперів, що перебувають в обігу на фондових біржах - як вартість цінних паперів, визначена відповідно до законодавства про цінні папери та фондовий ринок.

Ринкова вартість підприємства (ринкова вартість акціонерного капіталу) є основним орієнтиром для інвесторів на фондовому ринку. Наглядова рада АТ (у процесі створення товариства – установчі збори) затверджує ринкову вартість майна (цінних паперів). Орієнтація на збільшення акціонерного капіталу вперше висувається як один з основних напрямків розвитку підприємства в практиці американських й англійських корпорацій й одержує широке поширення в країнах континентальної Європи й розглядається при цьому з позицій стратегічного планування [1, с.74].

Ринкова вартість компанії, пише Герцог І. - є найважливішою комплексною фінансовою оцінкою бізнесу. Важливість цього показника визначається насамперед тим, що він лежить в основі ціноутворення акцій підприємств на ринку [2, с.103].

Одним із критеріїв максимізації ринкової вартості машинобудівної корпорації є ринкова ціна акції корпорації. З позиції інвесторів підвищення їхнього добробуту полягає не в зростанні поточного прибутку, а в підвищенні ринкової ціни акцій. Однак на це впливає ряд ризикових факторів. При цьому, ризик і прибуток впливають на ціну звичайної акції неоднозначно.

Також в Україні існує проблема низького рівня розвитку фондового ринку. Фондовий ринок не виконує функції перерозподілу капіталу, а є спекулятивною машиною для операцій з акціями підприємств та державними цінними паперами.

Таким чином, можна зробити висновки, що українським корпоративним підприємствам машинобудівного сектора властиво такі специфічні риси:

- зростання трансакційних витрат у результаті зміни характеру взаємин між підприємствами в ході економічних перетворень;
- необхідність відновлення зруйнованих або створення нових виробничо-технологічних зв'язків у процесі структурної перебудови виробництва, що неможливо без координації діяльності всіх ланок технологічного ланцюжка й залучення великих фінансових ресурсів.

При оцінці вартості корпоративних машинобудівних підприємств варто враховувати такі їхні специфічні риси, які виділяють їх із усієї сукупності підприємств:

- створення фінансово-промислових груп;
- створення ланцюжків бізнесу, що дозволяють розширити обсяг збуту й контролювати весь процес от закупівлі сировини до продажу готової продукції;
- більш широка диверсифікованість бізнесу (географічна й інша);
- значна концентрація своєї "ринкової сили";
- економія витрат і синергетичні переваги в тих випадках, коли вартість основних виробничих засобів і робочої сили висока;
- максимізація вартості підприємства як головна мета діяльності;
- оцінка вартості підприємства заснована на грошовому потоці, що генерує компанія;
- постійний приріст вартості підприємства є головним критерієм ефективності управлінської діяльності.

Вартість корпоративного машинобудівного підприємства насамперед оцінюється: капіталом, створеним за рахунок випуску й продажу акцій фірми; майна, придбаного в результаті діяльності компанії; придбаних нематеріальних активів; зробленого продукту для суспільного й власного споживання.

Необхідно проводити дослідження специфіки оцінки вартості корпоративного машинобудівного підприємства з метою проведення розрахунків окремих складових, що мають вплив на кінцевий результат.

Література

1. Вебер Ю. Обеспечение рациональности путем планирования, ориентированного на увеличение стоимости предприятия / Ю. Вебер, Н. Кноррен // Проблемы теории и практики управления. – 1999. - №3. – С.74-79.
2. Герцог И. Программа выпуска, оборотный капитал и цена компании / И. Герцог // Проблемы теории и практики управления. – 1999. - №3. – С.103-108.
3. Закон України “Про акціонерні товариства” № 514-VI від 17.09.2008 // Відомості Верховної Ради України. – 2008. - №50-51.

Головачук Т.І., Гут Л.В.

РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ РЕГІОНУ В УМОВАХ РОЗГОРТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розгортання фінансово-економічної кризи у державі, а відтак і на Буковині, розвиток внутрішньої торгівлі визначається переважно негативними тенденціями, що характеризують продовження низхідної динаміки переважної більшості економічних показників. Загалом торговельна галузь регіону розвивається досить суперечливо, але деякі негативні зрушення останнім часом набули стійкого характеру.

В економічній системі регіону внутрішня торгівля займає особливе місце та відіграє суттєву роль у реалізації соціальної політики, стабілізації реального сектора економіки, розширенні міжгалузевого та міжрегіонального обміну. Торговельна галузь нині забезпечує переважну частку кінцевого споживання домашніх господарств, реалізує грошові доходи громадян у розмірах більше 85%.

Оскільки внутрішня торгівля виступає найбільш ефективною формою зв'язку між виробником і споживачем, сприяє просуванню товарів та послуг на ринок, забезпечує потреби населення, то її розвиток є необхідною умовою розвитку економіки регіону. Разом з тим, проблеми, що виникають у торгівлі, потребують ефективного вирішення, оскільки мають вплив на грошово-кредитну систему, економічну та соціальну сфери регіону.

Спроможність внутрішньої торгівлі регіону до протидії кризі, адаптації економічних механізмів до кризових проявів визначають успіх розвитку економічної системи регіону в цілому. Тому дослідження проблеми розвитку внутрішньої торгівлі у Чернівецькій області є досить актуальним, що і визначило вибір предмету даного дослідження.

Метою дослідження є оцінка стану та напрямків розвитку внутрішньої торгівлі Чернівецької області, визначення її регіональних особливостей, нагальних проблем кризового періоду та шляхів їх вирішення у перспективі.

Проблеми розвитку внутрішньої торгівлі досліджували такі вчені як Азарян Е.М., Бланк І.О., Лігоненко Л.О., Лук'янець Т.І., Мазаракі А.А., Мельник